



УДК 796.342.071.42:377.44(045)

Особливості підготовки тренерів з тенісу та підвищення їх кваліфікації

Ханюкова О. В., Яковенко А. В., Малойван Я. В.

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Анотація

Насьогодні роль та необхідність освіти, а також безперервного підвищення кваліфікації фахівців у галузі фізичної культури і спорту є надзвичайно актуальним та своєчасним питанням, оскільки вимоги та умови життя постійно змінюються. Зростає потреба застосування сучасних технологій та підходів для процесу навчання та отримання своєчасної та якісної інформації. Все це повною мірою стосується й тенісу.

Мета. Мета дослідження полягає у визначенні сучасного стану підготовки та підвищення кваліфікації тренерів з тенісу.

Матеріал і методи. Відповідно до мети та поставлених завдань програма досліджень включала аналіз науково-методичної літератури, інтернет-ресурсів та досвід участі у програмах навчання Федерації тенісу України та Міжнародної федерації тенісу.

Результати. У статті представлено аналіз особливостей підготовки фахівців у галузі фізичної культури та спорту в Україні з акцентуванням уваги на проблемі підвищення кваліфікації тренерів з тенісу. Слід зазначити, що Федерація тенісу України демонструє неабиякий прогрес у даному напрямку протягом багатьох років, активно співпрацюючи з Міжнародною федерацією тенісу та Вищими навчальними закладами України. Було проведено багато курсів підвищення кваліфікації різного рівня та підготовки тренерів для роботи з гравцями-початківцями, спортсменами середнього рівня та вище. З розвитком сучасних технологій, які набули неабиякого розповсюдження за останні роки, поступово змінювалися і підходи до навчання та підвищення кваліфікації тренерів. Одним із наочних прикладів цієї тенденції є впровадження онлайн-платформи навчання Міжнародною федерацією тенісу, що є зручним та дієвим інструментом, за допомогою якого тренер має змогу отримувати доступ до сучасної літератури, вебінарів, конференцій, а також можливість слідкувати за оновленнями в науковому світі тенісу. Крім того, важливою є плідна співпраця Міжнародної федерації тенісу з Міжнародним олімпійським комітетом, результатом якої є впровадження різноманітних програм навчання. Однією з таких програм є WISH, яка спрямована на розвиток та підтримку тренерів-жінок у спорті вищих досягнень.

Висновки. Освіта в галузі фізичної культури та спорту є необхідною та важливою для роботи з дітьми. Сучасні технології та підходи до навчання дають змогу тренерам підвищувати рівень кваліфікації та безперервно розвиватися як у професійній сфері, так і в особистій.

Ключові слова: освіта; тренери з тенісу; підвищення кваліфікації; програми навчання.

Abstract

Characteristics of education and continuous professional development of tennis coaches

O. Khaniukova, A. Yakovenko, Y. Maloivan

Nowadays the importance and necessity of education and continuous professional development of physical education and sports specialists has become a highly relevant and timely issue, as the requirements and conditions of life are constantly changing. There is a growing need to apply modern technologies and approaches to the learning process and to obtain up-to-date and relevant information. All this applies fully to tennis.

Purpose. The aim of the study is to determine the current state of education and continuous professional development of tennis coaches.

Material and Methods. In accordance with the aim and objectives, the research programme included an analysis of scientific and methodological literature, Internet resources, and an analysis of participation in the different educational programmes of the Ukrainian Tennis Federation and the International Tennis Federation.

Results. The article presents the peculiarities of the preparation of specialists in the field of physical culture and sport in Ukraine, as well as pays attention to the issue of continuous professional development of tennis coaches. The Ukrainian Tennis Federation has been fruitfully working in this area for many years, cooperating with the International Tennis Federation and higher educational institutions of Ukraine. A lot of education courses of different levels have been held for coaches who are work with beginners, intermediate and advanced players. Approaches to coaching and professional development have gradually changed with the development of modern technology, which has gained rapid momentum in recent years. The introduction of an online learning platform by the International Tennis Federation is a convenient and effective way for a coach to access up-to-date literature, webinars, conferences, etc. This provides a convenient and effective way for coaches to keep updated. In addition, the International Tennis Federation, in collaboration with the International Olympic Committee, runs various



educational programmes. One of these programmes is WISH, which aims to develop and support female coaches in elite sport.

Conclusions. Preparation in physical education and sport is a necessary and important part of the work with children. Coaches can improve their skills and develop as professionals and individuals by using modern technologies and education approaches.

Keywords: education; tennis coaches; continuous professional development; educational programmes.

Вступ

Освіта є надзвичайно важливим компонентом розвитку суспільства та сприяє отриманню молоддю необхідних життєвих знань, навичок та цінностей з метою досягнення успіхів у житті. Як слушно зазначає українська науковиця А. Ласкова-Ярмоленко (2021), наше тисячоліття характеризується надзвичайно швидким технологічним розвитком, що, безумовно, впливає на всі сфери життєдіяльності людини. У потоці великої кількості доступної інформації на перший план виходить значущість критичного мислення та здатність її опрацювати. Отже, виникає необхідність закріплення навичок формування самостійного креативного підходу до розв'язання проблем (Поліхун et al., 2020). Все це повною мірою стосується й тренерської діяльності сьогодення.

Особливої уваги заслуговує той факт, що окремим викликом для підготовки кваліфікованих фахівців в Україні (включно із тренерами з тенісу) є організація та проведення навчального процесу в умовах воєнного стану. Після початку повномасштабного вторгнення росії на територію нашої держави відбувся перехід на онлайн-навчання. У регіонах, які межують із лінією зіткнення, наразі, більшість навчальних закладів залишається в дистанційному режимі навчання, в той час як регіони, що є більш віддаленими від прифронтової зони, перейшли у звичайний режим. Тож, можна цілком обґрунтовано стверджувати, що сучасні підходи до навчання та впровадження їх у процес підготовки фахівців є напролюд актуальним питанням на сьогодні.

Варто зазначити, що теніс є достатньо динамічним видом спорту у своїх тенденціях розвитку і підходах до навчання. Міжнародна федерація тенісу (МФТ) є потужним органом, до складу якого входять 211 національних федерацій. Діяльність зазначеної структури не обмежується лише організацією та проведенням змагань з тенісу по всьому світу, а також включає певну структуру навчання та підготовки тренерів різної кваліфікації, тощо. В умовах швидкого та сталого технологічного розвитку з'являються нові можливості в організації та проведенні навчального процесу та підвищення рівня кваліфікації тренерів з тенісу. Програми розвитку та підготовки тренерів різної кваліфікації традиційно були невіддільною частиною роботи Міжнародної федерації тенісу. Проте, організація реагує й на новітні тенденції в суспільній та педагогічній сферах, зокрема, розвиток інклюзії, гендерних досліджень, тощо. Одним із найбільш вдалих прикладів такої тенденції є впровадження сумісної програми Олімпійської солідарності та МФТ по підготовці жінок-тренерів. Оскільки жінки-тренери досить часто зіштовхуються з різними викликами й труднощами, які мають безпосередній негативний вплив на їх фаховий та кар'єрний розвиток, складно переоцінити значущість цього актуального та інноваційного підходу у навчанні та допомозі жінкам-тренерам у їх осо-

бистісному та професійному зростанні.

Нині навчання тренерів є пріоритетним напрямком роботи Федерації тенісу України. Навіть в надскладних умовах сьогодення федерація знаходить можливості проводити курси Level 1, що призначені для тренерів, які працюють з гравцями-початківцями, а також для вчителів фізичної культури. Курс проходить в офлайн-режимі, з метою підтримки, розвитку та допомоги тренерам, які очікують своїх юних спортсменів з евакуації та повернення додому.

Вищезазначене свідчить про актуальність обраного напрямку дослідження.

Мета дослідження – охарактеризувати сучасний стан підготовки та підвищення кваліфікації тренерів з тенісу.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз літературних джерел та ресурсів мережі Інтернет та передового закордонного й вітчизняного досвіду.
2. Визначити особливості підготовки та підвищення кваліфікації тренерів з тенісу в Україні та закордоном.
3. Проаналізувати особливості програми WISH для жінок-тренерів.

Матеріал і методи

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, інтернет-ресурсів, досвід участі у програмах навчання Федерації тенісу України та Міжнародної федерації тенісу.

Результати дослідження та їх обговорення

Тренери з тенісу та вчителі фізичної культури в Україні мають право працювати у сфері фізичної культури та спорту лише за однієї умови – наявності диплома про вищу освіту, яку можна отримати після закінчення факультету фізичної культури та спорту в педагогічних університетах, чи після завершення спеціалізованої академії або університету фізичного виховання. Після завершення навчання тренеру присвоюють певний рівень кваліфікації, після чого кожні п'ять років фахівцю необхідно проходити курси підвищення кваліфікації на базі університету або державної установи. Такий підхід до навчання та підготовки тренерів є надзвичайно відповідальним і важливим, оскільки тренувальний процес стосується роботи з дітьми та підлітками і необхідно враховувати вікові особливості їх розвитку, рівень здоров'я та усі види підготовки спортсмена (техніко-тактичну, фізичну, психологічну), що в умовах сьогодення набуває особливого значення. Крім того, знання, які набувають здобувачі з дисциплін «педагогіка», «психологія», «фізіологія» та інші, є важливою базою для кваліфікованої роботи з дітьми та дозволяє закладати фун-

дамент не лише у спортивній підготовці тенісистів різної кваліфікації, але і їх фізичного та ментального здоров'я, що в умовах сьогодення є одним із пріоритетних напрямків роботи з дітьми.

Федерація тенісу України (ФТУ) плідно співпрацює з Міжнародною федерацією тенісу за різноманітними напрямками роботи, й одним із найважливіших є проведення навчальних курсів підвищення кваліфікації тренерів. МФТ сумісно з Олімпійською Солідарністю представляє курси трьох рівнів: Level 1 (підготовка тренера для роботи з гравцями на початковому рівні навчання (до 10 років); Level 2 (підготовка тренера для роботи з гравцями середнього рівня), Level 3 (підготовка тренера для роботи з висококваліфікованими гравцями). Курси Level 1 федерації, які входять до складу МФТ, можуть проводитися під керівництвом викладачів МФТ або власних викладачів, які підтвердили свою кваліфікацію у Міжнародній федерації тенісу. Окрім значної кількості організованих курсів Level 1, у 2010 році Федерація тенісу України разом із МФТ та Національним університетом фізичного виховання і спорту України провели курси Level 2 та у 2013 році – Level 3. Викладачами були експерти з НУФВіСУ, так і МФТ. Level 3 передбачав 85 годин навчання та 5 модулів: фізична підготовка; планування та періодизація тренувального процесу; біомеханіка в тенісі; тактична підготовка тенісистів; психологічна підготовка тенісистів. Даний курс проходив протягом двох тижнів, після чого тренери складали теоретичні та практичні іспити.

На сьогодні, навіть в умовах повномасштабного вторгнення ФТУ продовжує проводити курси Level 1 і робить це в офлайн-режимі. Даний курс передбачає проходження 3 модулів, кожен з яких триває один тиждень. Наприкінці модуля тренер складає теоретичний та практичний іспит. Модернізований підхід до навчання та отримані знання дозволяють тренерам зануритися у цікавий, творчий та сучасний процес підготовки юних тенісистів. Федерація тенісу України плідно працює, щоб отримати право на про-

ведення курсу Level 2, що запланований на найближчий рік та орієнтований на тренерів, які працюють з гравцями середнього рівня.

Курси, представлені Міжнародною федерацією тенісу, є силабусом для федерацій, але кожна з них адаптує їх під власні потреби, вимоги та законодавчі акти у царині освіти. Крім того, курс для тренерів, які працюють з початківцями, носить різні назви в різних країнах та може охоплювати різний вік дітей. Наприклад, у Швейцарії та Італії дана програма передбачає залучення дітей до занять тенісом з трьох років.

Окремо хотілося б зазначити, що після проходження Level 1, Level 2 та Level 3 тренер отримує міжнародний сертифікат, який при переїзді в іншу країну є підставою для визначення рівня підготовленості тренера та дозволяє пройти ліцензійні умови, підтвердивши рівень кваліфікації, й отримати дозвіл на роботу закордоном. Так, наприклад, у Швейцарії є 6 рівнів навчання для тренерів, які працюють з гравцями різної кваліфікації, а у Великобританії існує 5 рівнів навчання (<https://www.lta.org.uk/>) та окремо проводяться курси підвищення кваліфікації. Щодо проведення останніх, відбулися певні зміни та модернізація, оскільки тематика не відповідала запиту та вимогам висококваліфікованих тренерів країни. Крім того, було дозволено здавати не лише теоретичний, але й практичний іспит в режимі онлайн. А точніше, тренеру необхідно зняти відео тренувального заняття і розмістити на навчальній платформі. Вимоги, що стосуються складання практичного іспиту в такому режимі є регламентованими. Так, наприклад, відео має зніматися з певної точки на корті, щоб тренера було видно протягом усього заняття; відео не може перериватися протягом тренування та має бути достатньо чутно тренера, його рекомендації, вказівки і тон. Таким чином залучається застосування сучасних технологій для підготовки та складання іспитів та отримання тренером підвищення кваліфікації, не залишаючи власного міста (<https://www.lta.org.uk/>)

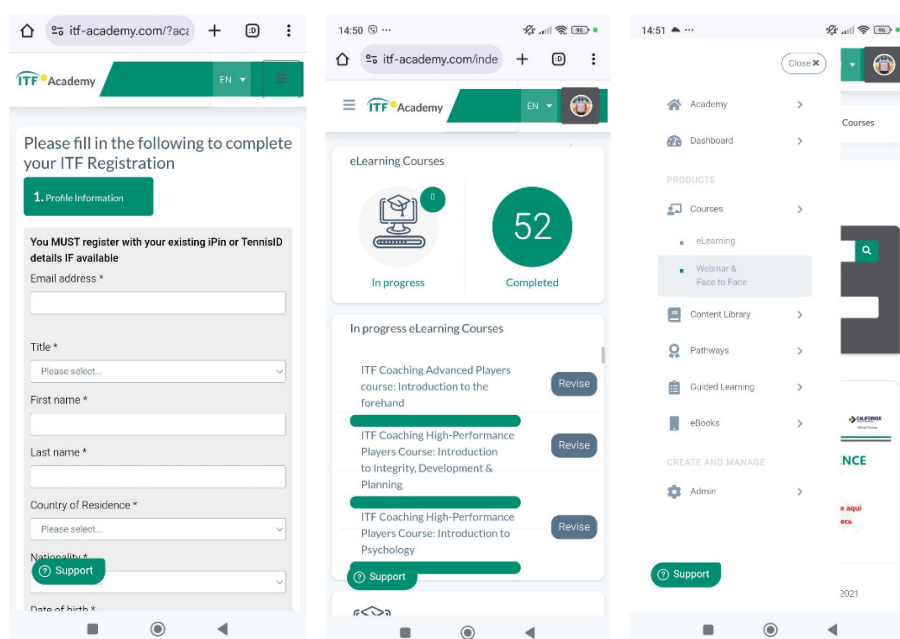


Рис. 1. Особистий кабінет тренера в ITF – Academy.

Як було зазначено вище, Міжнародна федерація тенісу є сучасною компанією й одним з пріоритетних напрямків розвитку тенісу вбачає підвищення кваліфікації тренерів, які працюють з діючими гравцями. Різноманітні програми навчання, курси підвищення кваліфікації, семінари, конференції були завжди невіддільною частиною розвитку та підготовки тренерів. У березні 2019 року розпочала свою роботу ITF Academy – офіційна освітня платформа Міжнародної федерації тенісу (рис. 1). Дана платформа містить електронні ресурси навчання: статті, книги, записи вебінарів, конференцій та інше, що дозволяє тренерам мати доступ до сучасної інформації. Крім того, через платформу часто проводиться реєстрація на курси навчання, викладачами розміщується необхідна інформація та доступ до навчальних матеріалів в особистому кабінеті учасника (<https://www.itf-academy.com>).

Представлений рисунок доводить, що реєстрація в ITF-Academy є доволі простою, а у доступі наявні онлайн-курси, які розподілені за темами. При проходженні їх надається сертифікат та певна кількість балів, які згодом сумуються і надалі дають змогу тренеру підтверджувати отриманий рівень кваліфікації. Таким чином МФТ спонукає тренерів до постійного навчання та розвитку.

Хотілося б окремо зазначити, що для допуску тренера з України для проходження міжнародного курсу навчання Level 2 та 3 обов'язковим є узгодження його кандидатури між Федерацією тенісу України, Міжнародною федерацією тенісу та Олімпійською Солідарністю. Така процедура відбувається, оскільки міжнародні організації найчастіше надають гранди на навчання для тренерів з країн, що беруть участь у програмах розвитку МФТ. Після цього, задля отримання допуску до участі в курсі в офлайн-режимі, тренер повинен самостійно пройти обов'язкові онлайн-курси за певними темами на платформі ITF-Academy до початку занять. А вже після проходження безпосередньо курсу з особистою присутністю та складанням теоретичних і практичних іспитів тренер має доступ на платформі до отриманих оцінок (які виставляються згодом). Таким чином, поєднання онлайн та офлайн-навчання дає змогу кандидату краще підготуватися до курсу та складання іспитів, володіти необхідною інформацією та мати до неї вільний доступ.

Насьогодні Міжнародний Олімпійський комітет є однією з найпотужніших організацій, яка підтримує Національні Олімпійські комітети шляхом впровадження різноманітних програм для спортсменів, тренерів, офіційних представників та ін. Означені програми можуть бути освітніми (тренерська діяльність, менеджмент, управління та ін.), фінансовими, спрямованими на будівництво та ін. Національний Олімпійський комітет, у свою чергу, активно співпрацює з регіональними федераціями різних видів спорту і теніс не є виключенням. Отже, співпраця відбувається через кооперацію Федерації тенісу України, Міжнародної Федерації тенісу та організацію Міжнародного спортивного комітету Олімпійська Солідарність (Ancalmo et al., 2023; Schaerer, 2023).

Як вже зазначалось вище, за останні роки питання гендерної рівності у суспільстві, в тому числі у спорті, постає достатньо гостро і потребує постійного впровадження

нових заходів підтримки та сприяння розвитку кар'єри жінок-спортсменок. Міжнародна федерація тенісу ще у 2019 році включила питання у програму Світової конференції для тренерів з тенісу, як можна залучати ще більше жінок до занять спортом. Проте, Національний олімпійський комітет України лише з 2022 року розпочав активну роботу в даному напрямку всередині країни. Було запроваджено ряд заходів для підтримки та натхнення жінок-спортсменок та жінок-тренерів у продовженні та просуванні спортивної кар'єри.

За підтримки Університету Гертфордширу (the University of Hertfordshire (UH)), а також Олімпійської Солідарності (OS) and Міжнародної Федерації (International Federations (IFs)) була розроблена та представлена програма WISH (Women in Sport High-Performance Pathway Programme), яка спрямована на підтримку та допомогу тренерам-жінкам. Основною метою даної програми є збільшення тренерів-жінок, які залучені до тренувального процесу спортсменів високої кваліфікації та є тренерами олімпійської збірної команди своєї країни або тренерами національних команд, таких як Billie Jean King Cup у тенісі.

Хочеться зазначити, що програма WISH – це перша програма, яка спрямована не на вивчення методів та методик, як покращити підготовку гравців та досягти кращих результатів у роботі і тим самим просуватися по кар'єрній драбині, а саме на розвиток і допомогу, власне, тренеру. Це надзвичайно важливо та своєчасно. Як відомо, від сучасних тренерів вимагається керування тренувальним процесом тенісиста за допомогою спілкування, презентації теоретичних і практичних знань та психологічних навичок. Щоб бути ефективним, тренеру необхідно підтримувати своє психологічне здоров'я, щоб мати змогу помічати та відповідно реагувати на особливості гри та поведінки гравців. Проблеми, які можуть вплинути на психологічне самопочуття тренера, позначатимуться на його стилі спілкування, мотивації, стосунках з гравцем та самооцінці (Gowling, 2019). Усі ці аспекти ефективного тренерства повністю розглядаються у програмі WISH та особлива увага приділяється індивідуальним потребам кожного тренера окремо (Ibraimova & Khaniukova, 2024).

За словами авторів (Cahill, 2023; Thelwell et al., 2010) за останні роки значно зріс інтерес до розвитку лідерських навичок тренерів, оскільки існує взаємозв'язок між означеними навичками та командним успіхом. Адже бути лідером – це не лише про відповідальність. Хороший лідер може надихати та мотивувати і знає як адаптувати різні стилі керування так, щоб вони відповідали потребам людей, які його оточують.

Програма WISH, як раз і базується на лідерських компетенціях, які включають такі як: саморозвиток; здатність надихати інших; здатність сприяти підвищенню результативності. Саме за цими показниками колеги по роботі, які достатньо близько знають учасницю програми й тісно співпрацюють з нею, проводили її оцінку та заповнювали форму «зворотного зв'язку» («360 degree feedback»). Сама ж учасниця програми відповідала на поставлені запитання та виконувала самооцінку за формою самооцінки власних компетенцій («Wish competencies Self-assessment form»).

ITF надала список компетенцій або моделей поведінки, які є специфічними для спорту, і для кожного тренера було створено опитування з персональним посиланням на нього. Специфічні для даного виду спорту компетенції або моделі поведінки були розроблені спеціально для програми WISH і виходять за рамки критеріїв, які можуть бути притаманні тренерам вищої тренерської кваліфікації в тенісі. Критерії були наступними: розуміння людей і середовища; сприяння практиці; наголос на вдосконаленні; побудова мереж. Виконання даної самооцінки продемонструвало, що бути тренером – це не лише добре володіти знаннями підготовки спортсменів, але й вміти спілкуватися з оточенням, продовжувати працювати над собою, піклуватися про себе та допомагати іншим. Також це – чудова можливість схарактеризувати себе як лідера, визначити, яким саме лідером ти є для себе, спортсмена та команди (Ibraimova & Khaniukova, 2024).

Програма WISH містить різноманітні підходи до навчання:

- самостійна робота тренера з матеріалами;
- онлайн-сесія з фасилітаторами та психологами (робота у великих та малих групах. Комунікація між учасниками обов'язкова – жодної зустрічі без спілкування);
- тиждень навчання в Університеті Гартфордширу (лекції, воркшопи, виконання завдань у команді);
- менторство (онлайн-сесії з лідерами та конкретними наставниками);
- підготовка проєктів, індивідуального звіту, плану цілей та дій.

Все це повною мірою дозволяє тренерам комплексно підходити до аналізу та визначення того, де вони знаходяться на певному етапі кар'єри, що саме вони бажають досягти, куди і як далі слід прямувати до мети. Таким чином, складається повна картина та бачення власних можливостей та перспектив. Такий підхід впливає на самооцінку, впевненість в собі та допомагає тренеру спокійно долати життєві та професійні складнощі та розвивати свою кар'єру.

Особливої уваги заслуговує саме такий компонент як оцінка тренера колегами та самооцінка, що є не лише напроцуд інноваційним підходом до навчання, але й напроцуд дієвим психологічним інструментом, що дозволяє глибше

та краще зрозуміти власну особистість. Подальша робота з ментором допомагає висвітлити всі аспекти та показники, які можуть до того не братися до уваги, зацентрувати увагу на наявних проблемах та шляхах їх вирішення. Результатом такої ефективної співпраці з лідерами та конкретними наставниками є саме визначення напрямків подальшого розвитку, що є, безперечно, найбільш значущим аспектом цієї програми.

Висновки

1. В ході дослідження нами охарактеризовано сучасний стан підготовки та підвищення кваліфікації тренерів з тенісу, що полягає у обов'язковому отриманні фахової освіти у галузі фізичної культури та спорту в Україні. Даний підхід до підготовки фахівців є надзвичайно важливим та відповідальним процесом, оскільки робота з дітьми, залучення їх до здорового способу життя, збереження ментального здоров'я та закладання фундаменту для майбутніх високих спортивних досягнень є одним із пріоритетних напрямків роботи з дітьми.

2. Визначено особливості підготовки та підвищення кваліфікації тренерів з тенісу в Україні та закордоном. Необхідність регулярного підвищення кваліфікації тренерів з тенісу та безперервного розвитку, спонукало федерації створювати сучасні умови для отримання ними необхідних знань та навичок. Так, Федерація тенісу України, за тісної співпраці з Міжнародною федерацією тенісу, протягом багатьох років проводить навчальні курси різного рівня. МФТ створює онлайн платформу навчання для тренерів, на якій можуть зареєструватися усі охочі та мати доступ до сучасної літератури, курсів, вебінарів, конференцій та ін. Програма міжнародних курсів Міжнародної федерації тенісу є певним силабусом для федерацій, які вони адаптують під потреби, вимоги та закони про освіту та підвищення кваліфікації тренерів у своїй країні.

3. Проаналізовано особливості програми WISH для жінок-тренерів, що є інноваційною та авангардною програмою, спрямована на розвиток, підтримку та допомогу жінкам-тренерам у спорті вищих досягнень. Вона дозволяє повністю розкрити потенціал кожного учасника та сприяє особистісному розвитку.

Список літератури

- Ласкова-Ярмоленко, А.О. (2021). Наукова освіта як основа формування життєвої компетентності молоді в умовах трансформації суспільства. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 2(81), 52-56. [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-2\(81\)-52-56](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-2(81)-52-56)
- Поліхун, Н. І., Сліпучина, І. А., & Чернецький, І. С. (2018). Наукова освіта як інновація в системі освіти України. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Педагогічні науки, (168), 186-189.
- Ancalmo, C., Zuluaga, F., Miranda, M., Castro, P., & Kahn, D. (2023). Gender equality strategies at national association level. Examples of best practices in Central and South America. *ITF Coaching & Sport Science Review*, 31(90), 37-40. <https://doi.org/10.52383/itfcoaching.v31i90.492>.
- Cahill, G. (2023). The tennis coach as a leader. *ITF Coaching & Sport Science Review*, 31(89), 57-61. <https://doi.org/10.52383/itfcoaching.v31i90.491>.
- Gowling, C. (2019). Understanding the pressures of coaching: insights of young UK coaches working with elite junior tennis players. *ITF Coaching & Sport Science Review*, 27(79), 27-30. DOI: <https://doi.org/10.52383/itfcoaching.v27i79.81>
- Ibraimova M., Khaniukova O. (2024) Ukrainian experience in the WISH programme as a tool for the development and professional growth of female tennis coaches. Issue 93. 12-17. <https://doi.org/10.52383/itfcoaching.v32i93.591>.
- Schaerer, L. (2023). Management strategies of the Asociación Paraguaya de Tenis with the Olympic Solidarity Programmes. *ITF Coaching & Sport Science Review*, 31(90), 28-32. <https://doi.org/10.52383/itfcoaching.v31i90.491>.
- Thelwell, R., Weston, N. J., & Greenlees, I. (2010). Coping with



stressors in elite sport: A coach perspective. *European journal of sport science*, 10(4), 243-253. <https://doi.org/10.1080/17461390903353390>

<https://www.lta.org.uk/roles-and-venues/coaches/qualifications/>

<https://www.itf-academy.com>



Reference

Laskova-Yarmolenko, A.O. (2021). Naukova osvita yak osnova formuvannya zhyttievoi kompetentnosti molodi v umovakh transformatsii suspilstva [Science education as a basis for the formation of life competence of young people in the context of society transformation]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti* [Education and development of a gifted personality], 2(81), 52-56. [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-2\(81\)-52-56](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2021-2(81)-52-56). [In Ukrainian].

Polikhun, N. I., Slipukhina, I. A., & Chernetskyi, I. S. (2018). Naukova osvita yak innovatsiia v systemi osvity Ukrainy [Science education as an innovation in the Ukrainian education system]. *Naukovi zapysky* [Scientific notes]. [Tsentrlnoukrainskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka]. Serii: Pedahohichni nauky, (168), 186-189. [In Ukrainian].

Ancalmo, C., Zuluaga, F., Miranda, M., Castro, P., & Kahn, D. (2023). Gender equality strategies at national association level. Examples of best practices in Central and South America. *ITF Coaching & Sport Science Review*, 31(90), 37-40. <https://doi.org/1052383/itfcoaching.v31i90.492>.

Cahill, G. (2023). The tennis coach as a leader. *ITF Coaching &*

Sport Science Review, 31(89), 57-61. <https://doi.org/1052383/itfcoaching.v31i90.491>.

Gowling, C. (2019). Understanding the pressures of coaching: insights of young UK coaches working with elite junior tennis players. *ITF Coaching & Sport Science Review*, 27(79), 27-30. DOI: <https://doi.org/10.52383/itfcoaching.v27i79.81>

Ibraimova M., Khaniukova O. (2024) Ukrainian experience in the WISH programme as a tool for the development and professional growth of female tennis coaches. Issue 93. 12-17. <https://doi.org/1052383/itfcoaching.v32i93.591>.

Schaerer, L. (2023). Management strategies of the Asociación Paraguaya de Tenis with the Olympic Solidarity Programmes. *ITF Coaching & Sport Science Review*, 31(90), 28-32. <https://doi.org/1052383/itfcoaching.v31i90.491>.

Thelwell, R., Weston, N. J., & Greenlees, I. (2010). Coping with stressors in elite sport: A coach perspective. *European journal of sport science*, 10(4), 243-253. <http://dx.doi.org/10.1080/17461390903353390>

<https://www.lta.org.uk/roles-and-venues/coaches/qualifications/>

<https://www.itf-academy.com>

Додаткова інформація

Відомості про статтю:

Онлайн-версія доступна за посиланням:
<https://doi.org/10.15391/si.2025-2.08>

Конфлікт інтересів

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Джерела фінансування

Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

Отримано: 28.12.2024; Прийнято: 19.01.2025

Опубліковано: 07.02.2025

Відомості про авторів

Ханюкова Ольга Вікторівна:

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент; Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту; вул. Набережна Перемоги 10, Дніпро, 49094, Україна.

<https://orcid.org/0000-0003-4269-6862>,
khaniukova0703@gmail.com

Яковенко Артем Володимирович:

доцент; Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту; вул. Набережна перемоги 10, Дніпро, 49094, Україна.

<https://orcid.org/0000-0003-0338-8437>,
yakovenkoartem2012@gmail.com

Малойван Ярослав Володимирович:

доцент; Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту; вул. Набережна перемоги 10, Дніпро, 49094, Україна.

<https://orcid.org/0000-0002-6026-5057>,
malojvanyaroslav@ukr.net

Information about the Authors

Olha Khaniukova:

Candidate of Science in Physical Education and Sport, Associate Professor Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sports; str. Naberezhna peremohy 10, Dnipro, 49094, Ukraine.

Artem Yakovenko:

Candidate of Science in Physical Education and Sport, Associate Professor Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sports; str. Naberezhna peremohy 10, Dnipro, 49094, Ukraine.

Yaroslav Maloivan:

Associate Professor Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sports; str. Naberezhna peremohy 10, Dnipro, 49094, Ukraine.